

ВИКОРИСТАННЯ ПОПУЛЯРНИХ АНГЛОМОВНИХ ПІСЕНЬ ДЛЯ ВИХОВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СВІТОГЛЯДУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Луньова Тетяна Володимирівна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. Розвідка присвячена питанню виховання екологічного світогляду студентської молоді засобами популярних англomовних пісень. Визначено сутність екологічного світогляду й обґрунтовано доречність тлумачення в освітньому середовищі екологічного світогляду як типу світогляду, радше ніж як компонента світогляду. З'ясовано виховний потенціал популярних англomовних пісень екологічного спрямування й окреслено спектр виховних заходів, під час яких буде доречним використання таких пісень.

Ключові слова: екологічний світогляд, екоцентризм, студент, виховання, суспільство, пісня.

Світогляд як «система принципів, знань, ідеалів, цінностей, надій, вірувань, поглядів на сенс і мету життя, які визначають діяльність індивіда або соціальної групи та органічно включаються у людські вчинки й норми поведінки» [2, с. 569] є основою для прийняття індивідом рішень і здійснення на цій основі повсякденно-побутової та професійної діяльності. Обидва види діяльності передбачають взаємодію з природним довкіллям, а тому світогляді погляди, знання, переконання, цінності й установки обумовлюють характер ставлення людини до природи: споживацько-руйнівний чи природозахисний. На позначення природозахисного ставлення до природи сформувався поняття екологічного світогляду.

Зміст екологічного світогляду описують як «систему взаємопов'язаних компонентів: узагальненої сукупності екологічних поглядів, знань, цінностей, духовності, переконань, практичних настанов, що визначають розуміння особистістю цілісності та єдності природного й соціального буття, місця в ньому людини разом із життєвими природовідповідними позиціями, програмами та іншими складниками поведінки, які в комплексі формують у неї екологічно орієнтовану життєву позицію, спонукають її до активної природоохоронної роботи» [1, с. 96].

Наразі можна виділити два підходи до розуміння статусу екологічного світогляду. З одного боку, екологічний світогляд розглядається як компонент світогляду, наприклад: «світогляд є специфічним комплексом орієнтацій людини в навколишньому середовищі, до якого входить і його екологічний компонент» [1, с. 96]. З другого боку, екологічний світогляд тлумачиться як тип світогляду, наприклад: «екологічний світогляд можна розглядати як універсальну систему поглядів на реальний світ і місце в ньому людини» [3, с. 3]. У другому випадку екологічний світогляд постає новим типом світогляду поруч з іншими історично сформованими типами, серед яких виділяють космоцентричний, теоцентричний, антропоцентричний [2, с. 569]. Так, якщо космоцентричний світогляд спрямований «на пошуки єдиної сутності світобудови», теоцентричний – на «віру в надприродні сили», а антропоцентричний – на «усвідомлення людини центром Всесвіту, розкриття можливостей розвитку особистості» [2, с. 569], то екологічний світогляд спрямований на визнання цінності всіх форм життя на Землі й прагнення людини до мінімізації свого впливу на довкілля.

Різні типи світогляду формувалися відповідно до соціальних, економічних, освітніх умов, які існували в певний період часу. Становлення екологічного світогляду обумовлено нагальною необхідністю подолати наявні екологічні кризи та упередити потенційні екологічні катастрофи. Сутність екологічного світогляду можна визначити як екоцентризм, під яким розуміють визнання внутрішньої цінності, яку мають екосистеми та екологічні процеси, котрі пов'язують їх в часі і просторі [5, с. 131]. Екоцентризм контрастує з антропоцентризмом [5, с. 131]. Так, загроза життю різних видів розглядається з точки зору екоцентризму як погана й небажана не лише тому, що погіршує якість життя людини – така

оцінка важлива для антропоцентричного підходу, – а й тому, що право на життя визнається за всіма живими істотами [5, с. 131].

Формування екологічного світогляду актуальне для всіх верств населення, однак особливо важливе стосовно студентської молоді, адже саме студентська молодь незабаром стане найпродуктивнішою частиною суспільства, а тому її діяльність матиме величезний вплив на природне довкілля. У своєму особистому та професійному житті молоді люди, котрі нещодавно були студентами, транслюватимуть свої цінності молодшому поколінню – дітям шкільного і дошкільного віку.

На нашу думку, в освітньому процесі розгляд екологічного світогляду як типу світогляду є продуктивнішим, ніж тлумачення екологічного світогляду як компонента світогляду, оскільки в першому випадку застосовується більш глобальний і системний підхід. Для успішної реалізації цього системного підходу необхідна сукупність навчальних і виховних заходів, котрі забезпечать людину необхідними екологічними знаннями, тлумаченнями, цінностями, емоційними переживаннями.

До сукупності таких засобів можна віднести використання популярних англомовних пісень, які мають як інформаційний потенціал, так й потенціал до формування екологічних цінностей і відповідного ставлення до природного довкілля та взаємодії людини з довкіллям. В емоційно насаженій формі пісні екологічного спрямування передають екоцентричні принципи, ідеали, цінності, надії, погляди. При цьому використання ритму і мелодії сприяє як впливу пісні, так і її запам'ятовуванню.

Використання популярних англомовних пісень для виховання екологічного світогляду студентської молоді можна здійснювати під час навчальної і позааудиторної діяльності. Сучасні популярні англомовні пісні є невід'ємним елементом молодіжної культури, що сприятиме ефективності їх використання як засобу формування екологічного світогляду.

У якості навчального матеріалу популярні англомовні пісні, які виражають екологічний світогляд, можна залучити як для вивчення тематичної лексики (тема «Екологія»), так і граматичних структур (наприклад, структури для спонукання до дії). Для того, щоб употужнити використання виховного потенціалу таких пісень, роботу над власне навчальним компонентом слід доповнити світоглядно орієнтованою дискусією про екологічні проблеми, порушені в пісні.

У якості засобу виховання популярні англомовні пісні, які виражають екологічний світогляд, доречно використовувати під час різних видів роботи і заходів. При цьому можливе як фокусування уваги студентів на змісті пісні шляхом її обговорення, так і використання пісні у фоновому режимі. До видів виховної роботи зі студентами, які можуть включити використання популярних англомовних пісень екологічної спрямованості, належать такі: кураторська година, різноманітні акції з прибирання території в університеті чи місті, подорожі, підготовка до екологічних фестивалей, конкурсів і участь у них, творчі постановки групи.

Дібрати англомовні пісні, котрі мають виразний екологічний зміст чи/і заклик можна, скориставшись інтернет-ресурсами, які систематизують такі твори [4; 6]. Критеріями добору можуть бути зацікавленість студентів певним виконавцем чи групою, світова слава виконавця, активна природоохоронна діяльність виконавця тощо.

Таким чином, систематичне використання популярних англомовних пісень екологічного спрямування може стати дієвим засобом виховання екологічного світогляду студентської молоді, що має важливе значення для становлення екоцентризму в сучасному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Грошовенко О. П. Світоглядно-екологічний підхід до змісту природничої освіти в школі I ступеня. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2017. Випуск 2 (88). С. 96–100.
2. Філософський енциклопедичний словник. / гол. ред. : В. І. Шинкарук. Київ :

Абрис, 2002.

3. Формування екологічного світогляду молоді : рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. Запоріжжя : НБ ЗНТУ, 2015. 19 с. URL:

http://library.zp.edu.ua/bibliograf_pokaz/formuvannya_ecologichnogo_svitoglyadu.pdf

4. Felicity M. The 10 Best Songs With An Environmental Message, according to Cerrone. URL: <https://www.dummymag.com/10-best/10-best-songs-environmental-message-cerrone/>

5. Gray J., Whyte I., Curry P. Ecocentrism: What it means and what it implies. *The Ecological Citizen*. 2018. Vol. 1. No 2. p. 130–131. URL: <https://www.ecologicalcitizen.net/article.php?t=ecocentrism-what-means-what-implies>

6. Newman P. Sounds green to me – 10 top environmental songs. URL: <https://eia-international.org/blog/sounds-green-to-me-10-top-environmental-songs/>

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ У СТРУКТУРІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Макаренко Валентина Валеріївна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. Публікація присвячена висвітленню питань стосовно ролі медіаграмотності у забезпеченні психологічної безпеки сучасної учнівської та студентської молоді. Представлено основні теоретичні положення щодо питань інформаційно-психологічної безпеки, чинників її забезпечення, медіаграмотності та медіаосвіти як фільтрів, які дають можливість критично оцінювати та перероблювати інформацію, сприяючи зменшенню впливу маніпулятивних тенденцій з боку медіа.

Ключові слова: кіберпростір, інформаційна безпека, безпека учнівської та студентської молоді, медіаосвіта, медіаграмотність.

Сучасний світ передбачає комплексну систему взаємодій особистості з оточуючим світом, що передбачає як безпосередні контакти, так і опосередковану взаємодію засобами медіа та мережі.

В складних умовах воєнних дій, в яких наша країна опинилася останніми місяцями, така система комунікацій та, особливо, контрольованих соціально-психологічних впливів на свідомість особистості набула особливої актуальності з огляду на наявність чітко сформованої та реалізованої лінії комплексної інформаційно-психологічної агресії з боку Росії, системи впливів на свідомість особистості в умовах суспільства споживання та розповсюдження стихійних та організованих маніпулятивних технологій з боку медіа. Тож, в таких складних умовах питання інформаційної безпеки та чинників її забезпечення набуває особливої актуальності та потребує розгляду.

Тож, метою публікації є висвітлення ролі медіаграмотності у забезпеченні інформаційної безпеки молоді особистості.

Питанням інформаційної безпеки, медіа психологічного благополуччя та впливів медіа-простору на свідомість особистості присвячені публікації науковців останніх років – І. О. Валюшко, О. О. Комарчук, С. Костючков, Є. В. Магда, М. В. Маркова, Н. О. Марута, О. М. Немеш, В. М. Петрик, Т. М. Титаренко.

Реалізація інформаційної безпеки охоплює широке коло процесів, що реалізуються в різних засобах масової комунікації, найбільш вагомим із яких постає кіберпростір – це середовище існування та розповсюдження інформації, створюване кіберінфраструктурою (сукупність апаратних, програмних засобів та користувачів, що взаємодіють між собою). Завданням інформаційно-психологічної безпеки є недопущення проведення